

ประวัคนิพนธ์ไทยตั้งแต่ปลายรัชกาลที่ ๕ ถึงสมัยเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. ๒๔๗๕

นางสุพรรณดี วราทร

005902

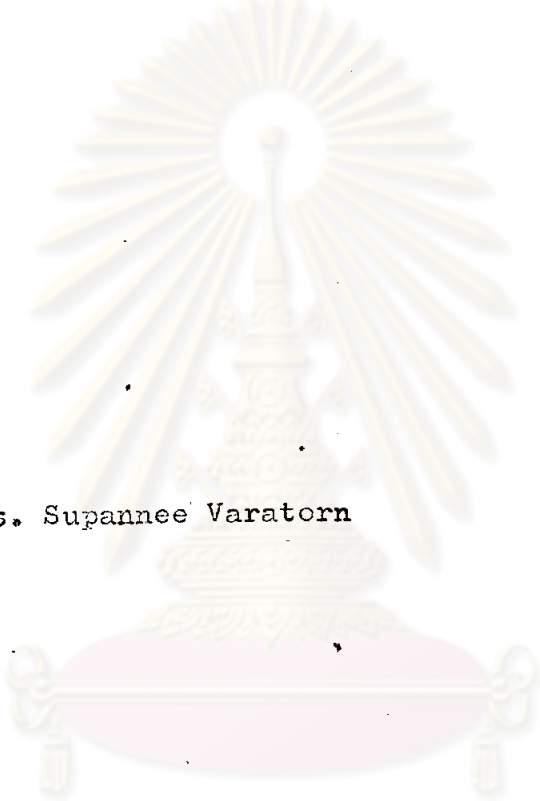
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๑๖

History of the Thai Novels from the Latter
Part of King Chulalongkorn's Reign to
the Revolution of 1932

Mrs. Supanee Varatorn

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts

Department of Library Science
Graduate School

Chulalongkorn University

1973

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อุมติไถนัวัฒยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

อุมาพร อมวิทย์.....

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์

..... พล.ต.ท. อำนวย..... ประธานกรรมการ

..... ดร. อมพร..... กรรมการ

..... ม.ล. วัชร..... กรรมการ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ม.ล. จ้อย นันทวีชรินทร์

หัวข้อวิทยานิพนธ์ : ประวัตินวนิยายไทยตั้งแต่ปลายรัชกาลที่ ๕ ถึงสมัยเปลี่ยนแปลง
การปกครอง พ.ศ. ๒๔๗๕

ชื่อ : นางสาวพรณี วราทร

แผนกวิชา : บรรณารักษศาสตร์

ปีการศึกษา : ๒๕๑๖

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ เรื่องนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาประวัติวิวัฒนาการและปัจจัยทาง
ที่มีอิทธิพลต่อนวนิยายไทย ตั้งแต่ปลายรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
จนถึงสมัยเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. ๒๔๗๕

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า นวนิยายเริ่มขึ้นในประเทศไทยตั้งแต่ปลายรัชกาลพระบาท-
สมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ระยะเวลาที่กลับจากศึกษาในทวีปยุโรปได้นำแบบแผนวรร-
กรรมอย่างใหม่ประเภท บทละคร เรื่องสั้นและนวนิยายเข้ามาเผยแพร่ ในระยะแรกมีการ
แปลเรื่องสั้นจากภาษาตะวันตกลงในนิตยสารและหนังสือพิมพ์ ต่อมาจึงมีการแต่งเรื่องโดย
เขียนทำนองแต่งและแนวคิดจากวรรณกรรมตะวันตกซึ่งกำลังเป็นที่นิยมของคนไทยในสมัยนั้น
ต่อมาเมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๕ จึงมีนวนิยายที่เป็นภาษาไทยเรื่องแรกในลักษณะของนวนิยายแปล
จากภาษาอังกฤษ เมื่อปรากฏว่านวนิยายแปลเรื่องนี้ได้รับความนิยมจากผู้อ่าน จึงมีการแปล
นวนิยายเรื่องอื่น ๆ อีกเป็นจำนวนมาก ในขณะที่เดียวกันได้มีผู้แต่งนวนิยายตามแบบแผนของ
ตะวันตกที่บ้างแล้วแต่มีจำนวนน้อยและไม่แพร่หลาย ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้า
เจ้าอยู่หัวเมื่อนวนิยายไทยจะเฟื่องฟูขึ้นแต่ยังคงคำนึงตามแบบแผนของตะวันตกอยู่ โดย

ได้รับอิทธิพลจากนวนิยายแปลจากภาษาตะวันตกซึ่งได้แก่ ภาษาอังกฤษและฝรั่งเศส เป็นส่วนใหญ่ นอกจากนี้ยังได้รับอิทธิพลจากภาพยนตร์ตะวันตกซึ่งเริ่มแพร่หลายเข้ามาในสมัยนั้นด้วย

ต่อมาเมื่อ พ.ศ. 2470 ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว / นักประพันธ์ไทยจึงเริ่มเปลี่ยนแปลงแนวการประพันธ์ให้มีลักษณะเป็นไทยแท้ มีนวนิยายในแบบแผนและประเภทต่าง ๆ ซึ่งได้รับความนิยมจากผู้อ่านมากและเริ่มมีนักประพันธ์อาชีพอย่างแท้จริง นักประพันธ์หลายท่านในยุคนี้ยังคง เป็นผู้ที่ได้รับ ความนิยมนอกอยู่ปัจจุบัน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title : History of the Thai Novels from the
Latter Part of King Chulalongkorn's
Reign to the Revolution of 1932

Name : Mrs. Supanee Varatorn

Department : Library Science

Academic Year : 1973

ABSTRACT

The purpose of this thesis is to study the history, development and factors that influence the Thai Novel from the latter part of King Chulalongkorn's reign to the Revolution of 1932.

The result of this research reveals that, the Thai Novel began at the end of King Chulalongkorn's reign. At that time, those who had studied in Europe had returned to Thailand and brought with them the new types of literary works such as plays, short stories and novels. At first, there were translations of short stories published in magazines and newspapers. Then, the stories were written out imitating the style and theme of foreign works which seems very popular to Thai taste. In 1901, the first novel in Thai language appeared in the form of a translation of an English novel and won tremendous approval. Since then, numerous novels in foreign languages

had been translated into Thai. At the same time, some scholars had written novels following European style. Anyhow, there were very few of them and they turned out to be unpopular. In the reign of King Vajirayudh, although there was some progress in the Thai novels, the writers still conformed themselves to Western plots and ideas which they gained from reading novels translated from English and French language. Another thing that influenced the writers were the Western movies, which were popular at that time. In 1927, in the reign of King Prajatipok, Thai writers had gradually detached themselves from Western influences and started to appear true Thai style novels. Novels of various forms and types were produced abundantly and successfully. There were professional writers who had permanently made their names and become well-known writers even among contemporary readers.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิติกรรมประกาศ

การวิจัยเรื่องผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ศาสตราจารย์สุทธิลักษณ์ อัมพันวงศ์
หัวหน้าแผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ ซึ่งเป็นผู้แนะนำหัวข้อวิทยานิพนธ์และช่วยตรวจทานให้
ในขั้นสุดท้าย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ม.ล. จอย นันทิวัชรินทร์ อาจารย์ที่ปรึกษาและควบคุม
การวิจัยซึ่งได้ให้คำแนะนำและตรวจแก้ขอบทรวง่าง ๆ และรองศาสตราจารย์ สุน
อมรวิวัฒน์ ซึ่งได้กรุณาแนะนำทาง แนะนำเอกสารประกอบการค้นคว้าและตรวจทานให้
ด้วยความเอาใจใส่อยู่ตลอดเวลา

นอกจากนี้ขอขอบคุณทุกท่านที่ได้ให้ความช่วยเหลือและร่วมมือในการวิจัยเรื่อง

นี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ช
รายการภาพประกอบ	ฑ
บทนำ	
ความเป็นมาของปัญหา	1
งานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง	2
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
วิธีดำเนินการวิจัย	4
ความจำกัดของการวิจัย	4
ผลที่จะได้รับจากการวิจัย	5
คำจำกัดความ	5
บทที่ 1 นวนิยายคืออะไร	
1.1 กำเนิดวรรณกรรม	13
1.2 กำเนิดนวนิยาย	15
1.3 กดวิธีในการประพันธ์นวนิยาย	16
1.3.1 โครงเรื่อง	16
1.3.2 ตัวละคร	21
1.3.3 บทเจรจา	25
1.3.4 บรรยากาศ	26
1.3.5 ทัศนะของผู้แต่ง	30
1.3.6 ทำนองแต่ง	31

	4	การจำแนกประเภทของนวนิยาย	34
	4.1	การจำแนกตามโครงสร้างของเรื่อง	34
	4.2	การจำแนกตามชนิดของตัวละคร	36
	4.3	การจำแนกโดยพิจารณาจากท่านองแตง	37
	4.4	การจำแนกโดยพิจารณาจากเนื้อเรื่อง	38
	4.5	การจำแนกตามทัศนะของผู้แต่งหรือ ตามลักษณะการใช้ข้อมูล	47
บทที่ 2		วิวัฒนาการของการประพันธ์ไทยสู่ศตวรรษที่ 20	
	1	กำเนิดและวิวัฒนาการของการประพันธ์ไทย	51
	2	ลักษณะการประพันธ์ไทยในสมัยต่าง ๆ	52
	2.1	ยุคสุโขทัย	53
	2.2	ยุคกรุงศรีอยุธยา	53
	2.3	ยุคกรุงธนบุรี	55
	2.4	ยุคกรุงรัตนโกสินทร์	56
	3	ความเปลี่ยนแปลงทางวรรณกรรมในรัชกาล พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว	58
	3.1	ปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทางวรรณกรรม	58
	3.2	วรรณกรรมก่อนต้นรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว	68
	4	วิวัฒนาการเรื่องสั้นของไทย	73
	4.1	นิทานหรือนิยายโบราณ	73
	4.2	นิทานสมัยรัตนโกสินทร์	76
	4.3	เรื่องสั้นตามแบบตะวันตก	77
	4.4	เรื่องสั้นยุควิวัฒนาการ	90

	5	กำเนิดนวนิยายไทย	92
	5.1	นวนิยายที่เป็นภาษาไทย เรื่องแรก	93
	5.2	นวนิยายไทยแท้ เรื่องแรก	97
บทที่ 3		สิ่งที่มิอาจหลีกเลี่ยงต่อการประพันธ์นวนิยายไทย	
	1	ปัจจัยที่ช่วยให้วรรณกรรมรุ่งเรือง	99
	1.1	ความเจริญทางการศึกษา	99
	1.2	พระปรีชาสามารถของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวในด้านการประพันธ์	101
	1.3	ความก้าวหน้าของกิจการหนังสือพิมพ์	102
	2	นวนิยายและนวนิยายแปลที่ลงในวารสารต่าง ๆ	104
	2.1	ระยะแรกตั้งแต่ พ.ศ. 2443 - 2460	105
	2.2	ระยะหลังตั้งแต่ พ.ศ. 2461 - 2475	111
	3	นวนิยายแปลและภาพยนตร์ตะวันตกที่มีอิทธิพลต่อการประพันธ์นวนิยายไทย	118
	3.1	นวนิยายแปล	118
	3.2	ภาพยนตร์ต่างประเทศยุคแรกในประเทศไทย	148
บทที่ 4		วิวัฒนาการของการประพันธ์นวนิยายไทย	
	1	ระยะแรกตั้งแต่ พ.ศ. 2444 - 2453	159
	1.1	สภาพทั่วไปและวรรณกรรม	160
	1.2	ลักษณะการประพันธ์นวนิยาย	161
	2	ระยะที่สอง ตั้งแต่ พ.ศ. 2454 - 2462	182
	2.1	สภาพทั่วไปและวรรณกรรม	183
	2.2	ลักษณะการประพันธ์นวนิยายไทย	185

3	ระยะทสาม ตั้งแต่ พ.ศ. 2463 - 2469	203
3.1	สภาพทั่วไปและวรรณกรรม	203
3.2	ลักษณะการประพันธ์นวนิยาย	204
4	ระยะที่สี่ ตั้งแต่ พ.ศ. 2470 - 2475	244
4.1	สภาพทั่วไปและวรรณกรรม	244
4.2	ลักษณะการประพันธ์นวนิยาย	246
บทที่ 5	วิเคราะห์ความเปลี่ยนแปลงและการประเมินค่านวนิยาย	
1	วิวัฒนาการและความเปลี่ยนแปลงของนวนิยายไทย	285
1.1	อิทธิพลของต่างประเทศ	286
1.2	ความนิยมแก่งามกัน	287
1.3	ตลาด	287
1.4	เหตุการณ์บ้านเมือง	288
2	ผู้ประพันธ์นวนิยาย	290
2.1	เสรีภาพของนักประพันธ์	291
2.2	นิสัยชีวิตของผู้ประพันธ์	297
2.3	การแสดงความคิดเห็นของผู้ประพันธ์	300
3	ตลาดนวนิยาย	303
4	การวิจารณ์และประเมินคุณค่านวนิยาย	305
4.1	การวิจารณ์	306
4.2	การวิจารณ์และประเมินคุณค่าโดย บรรณากรักษ์	313
บทที่ 6	สรุปและข้อเสนอแนะ	
1	สรุป	320
2	ข้อเสนอแนะ	321
	บรรณานุกรม	323

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.	346
ภาคผนวก ข.	350
ภาคผนวก ค.	353
ภาคผนวก ง.	356
ภาคผนวก จ.	359
ภาคผนวก ฉ.	371
ภาคผนวก ช.	377
ประวัติการศึกษา	380

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการภาพประกอบ

ระหว่างหน้า

เรื่องจักร ๆ วงศ์ ๆ	68-69
นิทานกำกอลอน	75-76
เรื่องความพยายาม	93-94
หนังสือแปล เรื่องทหารพระเจ้านโปเลียน	143-144
โฆษณาภาพยนตร์สมัยรัชกาลที่ 6	149-150
หนังสือประกอบภาพยนตร์สมัยรัชกาลที่ 6	150-151
อาชญากรรม เรื่องแพรค่า	152-153
หนังสือประกอบภาพยนตร์เรื่องบ้านมหาภัย	153-154
หนังสือตัวละคร ร่อง	160-161
นวนิยาย เรื่องคาราหวันในสมัยรัชกาลที่ 5	165-166
หน้าปกในนวนิยายตอนต้นรัชกาลที่ 6	186-187
การกล่าวออกตัว เรื่องชื่อตัวละครในนวนิยาย	210-211
แบบฉบับของพระ เอกและนาง เอกนวนิยายสมัยรัชกาลที่ 7	222-223
โฆษณาหนังสือในวารสารสมัยรัชกาลที่ 7	247-248
นวนิยาย เรื่องมารมมุขของศรีบูรพา ฉบับพิมพ์ครั้งแรก	249-250
หน้าปกในนวนิยายสมัยรัชกาลที่ 7 มีสรุปโครงเรื่องย่อ ๆ	250-251
ภาพจากนวนิยายรักสุขและรักโศก	256-257
ฉากรักในนวนิยายรักสมัย 2470-2475	258-259
ภาพการสนุกสนานในนวนิยายรัก พ.ศ. 2470-2475	260-261
พระเอกนวนิยายโลกใบนี้จตุรย์ และ พระเอกนวนิยายชีวิตเขมร	265-266
บทวิจารณ์ซึ่งแต่ง เป็นกลอน พ.ศ. 2472	307-308

ความเป็นมาของปัญหา

นวนิยายเป็นวรรณกรรมซึ่งมีความสำคัญต่อสังคมเป็นอย่างยิ่ง เพราะนวนิยายเป็นสื่อในการบันทึกและเผยแพร่คตินิยมทางชน เป็นเครื่องมือในการแลกเปลี่ยนทัศนคติ แสดงปัญหาสำคัญ ๆ ทางสังคมและเสนอเรื่องราวต่าง ๆ เช่นที่เกี่ยวกับชาติ ศาสนา และขนบธรรมเนียมประเพณี เป็นต้น นวนิยายมีความสำคัญมากขึ้นตามลำดับและเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปดังมีผู้กล่าวไว้ว่า

การประพันธ์นวนิยายได้กลายเป็นศิลปะแขนงที่สำคัญในยุคปัจจุบันและนวนิยายก็เป็นส่วนหนึ่งที่เป็นแก่นสำคัญอย่างแท้จริงของวรรณคดี ผู้ใดที่ไม่ให้ความสนใจหรือดูหมิ่น หรือหวาดระแวงนวนิยาย ผู้นั้นไม่เพียงแต่เป็นผู้ที่ตัดตนเองออกจากแหล่งความรู้ที่ลึกที่สุดแห่งหนึ่งและจากแหล่งแห่งคุณธรรมเท่านั้น แต่ยังเป็นผู้ที่ละเลยต่อวรรณคดีแขนงหนึ่งซึ่งสามารถจะให้การแนะนำสั่งสอนและความเพลิดเพลินแก่ผู้อ่านได้อย่างเท่าเทียมกัน¹

ข้อความดังกล่าวนี้ย่อมเป็นเครื่องยืนยันถึงคุณค่าและความสำคัญของนวนิยายได้อย่างเพียงพอ สำหรับในประเทศไทยแม้ว่าจะมีผู้ตระหนักในคุณค่าของนวนิยายเช่นนี้แล้วก็ตาม เรื่องราวเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาและวิวัฒนาการของนวนิยายก็ยังเป็นสิ่งที่คลุมเครือ ยังไม่ปรากฏว่าเคยมีผู้ใดได้ทำการศึกษาและบันทึกเรื่องราวไว้เป็นลายลักษณ์อักษรโดยละเอียด ด้วยเหตุนี้จึงเป็นความจำเป็นและสมควรจะทำการวิจัยเรื่องนี้ขึ้นเพื่อจะได้เป็นประโยชน์ในการศึกษาคำนวนิกรรมไทยและให้ความรู้แก่ผู้สนใจทั่วไปอีกด้วย

¹William P. Akinson, On The Right Use of Books: a Lecture

(Boston: Roberts Brothers, 1878), pp. 21-2.

งานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยเรื่อง ประวัตินวนิยายไทยตั้งแต่ พ.ศ. 2444 ถึง พ.ศ. 2475 โดยตรงนั้นไม่ปรากฏว่ามีผู้ใดเคยทำมาก่อนเลย คงมีแต่งานวิจัยด้านคุณค่าของ นวนิยายสองเรื่อง ได้แก่

การวิจัยเรื่อง "คุณค่าของนวนิยายที่มีต่อการศึกษาของนักเรียนในระดั บ.กศ." ของ อรุณรัศม์ บุญปลัดแก้ว²

ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณค่าของนวนิยายที่มีต่อการศึกษาของนักเรียนใน ระดั บ.กศ. ประเภทของนวนิยายที่ให้คุณค่า ตลอดจนความสนใจและรสนิยมของนักเรียน ป.กศ. ที่มีต่อนวนิยาย

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า นวนิยายมีคุณค่าต่อการศึกษาของนักเรียนในระดั บ.กศ. ด้านภาษา สติปัญญา วัฒนธรรม ภูมิประเทศ จิตวิทยา คุณธรรม ประวัติศาสตร์ การเมือง และศาสนา นักเรียน ป.กศ. หวังสนิใจนวนิยายมากกว่านักเรียน ป.กศ. ชาย นักเรียน ป.กศ. ชายหวังมีความสนิใจนวนิยายอยู่ในระดั บ.กศ. ก่อนข้างน้อย แต่มีรสนิยมสูงและเห็นว่า นวนิยายมีคุณค่าต่อศึกษามาก นวนิยายที่มีคุณค่าต่อการศึกษาของนักเรียนในระดั บ.กศ. นี้ได้แก่ นวนิยายประเภทโบราณคดี และวรรณคดี ประเภทชีวิตครอบครัว ทองเที้ยว เชิงประวัติ- ศาสตร์ เรื่องแปล และอิงหลักธรรม

การวิจัยอีกเรื่องหนึ่งคือ "ความสัมพันธ์ระหว่างหนังสืออ่านเล่นกับคะแนนวิชา ภาษาไทยของนิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษา" โดย ฉลองศรี นฤชิตปรเมศร์³

²อรุณรัศม์ บุญปลัดแก้ว, "คุณค่าของนวนิยายที่มีต่อการศึกษาของนักเรียนในระดั บ.กศ." (วิทยานิพนธ์ปริญญาามหามัณฑิต, แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, 2514) (อัครสำเนา)

³ฉลองศรี นฤชิตปรเมศร์, "ความสัมพันธ์ระหว่างหนังสืออ่านเล่นกับคะแนน วิชาภาษาไทย ของนิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษา" (วิทยานิพนธ์ปริญญาบัณฑิต, แผนกวิชา ภาษาไทย คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2508) (อัครสำเนา)

ความมุ่งหมายในการวิจัยคือ เพื่อศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ของนิสัยการอ่านหนังสืออ่านเล่น และคะแนนวิชาภาษาไทย ของนิสิตชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 ทั้งชายและหญิงของวิทยาลัยวิชาการศึกษาปทุมวัน ซึ่งเรียนวิชาภาษาไทยเป็นวิชาบังคับ

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า การอ่านหนังสืออ่านเล่นมีความสัมพันธ์ต่อกะแนนวิชาภาษาไทยอย่าง ซึ่งแสดงว่าการอ่านหนังสืออ่านเล่นมีประโยชน์ต่อนิสิตพอสมควร ในด้านการให้ความรู้ให้รู้จักสำนวนโวหารที่ไพเราะ ให้เห็นการเปลี่ยนแปลงของภาษาและสำนวนในแต่ละสมัย และช่วยให้การอ่านคล่องแคล่ว รวดเร็ว และง่ายขึ้น นิสิตหญิงมีนิสัยการอ่านหนังสือมากกว่า นิสิตชาย และชอบอ่านบันเทิงคดีเป็นส่วนใหญ่ ประเภทของหนังสืออ่านเล่นที่นิยมมากที่สุด ได้แก่ เรื่องเบาสมอง รองลงมาได้แก่เรื่องนักสืบหรือจารกรรม การท่องเที่ยวผจญภัย เรื่องรักและเรื่องชีวิต ตามลำดับ ส่วนนวนิยายประเภทอื่น ๆ นอกจากนี้ก็มีผู้อ่านบ้างแต่ไม่มากนัก นักประพันธ์ซึ่งเป็นที่นิยมของนิสิตหญิงตามลำดับได้แก่ ดอกไม้สด ก. สุรางคนาง และ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช ส่วนนิสิตชายนิยม พนมเทียน ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช และ ขาชอบ ตามลำดับ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษากำเนิดของนวนิยายไทยในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
2. เพื่อศึกษาวิวัฒนาการของการประพันธ์นวนิยายไทยตั้งแต่รัชกาลพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว จนถึงรัชกาลพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ใน พ.ศ. 2475
3. เพื่อศึกษาสิ่งต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการประพันธ์นวนิยายไทยในสมัยต่าง ๆ
4. เพื่อประมวลหลักเกณฑ์และแบบแผนในการประเมินคุณค่านวนิยายโดยห้องสมุด

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่องประวัตินวนิยายไทยตั้งแต่ พ.ศ. 2444 จนถึง พ.ศ. 2475 นี้ จำกัดขอบเขตอยู่ในเรื่องประวัติและวิวัฒนาการของการประพันธ์นวนิยายไทยในช่วงระยะ

เวลาที่กำหนดไว้ ในตอนต้นเป็นเรื่องเกี่ยวกับลักษณะ ประเภท และกลวิธีในการประพันธ์นวนิยาย ตลอดจนลักษณะการประพันธ์ของไทยตั้งแต่สมัยสุโขทัยจนถึงสมัยที่นวนิยายเริ่มมีกำเนิดขึ้น อันเป็นความรู้พื้นฐานที่จะช่วยให้มีความเข้าใจในเรื่องราวซึ่งจะกล่าวในตอนต่อไปได้ดีขึ้น นอกจากนี้จึงกล่าวถึงสิ่งที่มีอิทธิพลต่อการประพันธ์นวนิยาย ตลอดจนลักษณะการประพันธ์นวนิยายในยุคสมัยต่าง ๆ และในตอนสุดท้ายเป็นหลักการ ประเมินคุณค่าของนวนิยายโดยทองสมุก

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาเชิงประวัติจึงไม่มีการออกแบบสอบถามหรือสำรวจวิธีที่ใช้ในการวิจัยมีดังนี้

1. การค้นคว้าจากตำรา ภาษาอังกฤษและภาษาไทย เพื่อให้ได้ข้อมูลอันเป็นความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับวรรณกรรมประเภทนวนิยาย ตลอดจนหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินคุณค่า
2. ค้นคว้าจากวารสาร หนังสือพิมพ์ และนวนิยาย ซึ่งพิมพ์เผยแพร่ตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 จนถึง พ.ศ. 2475 เพื่อให้ได้เรื่องราวเกี่ยวกับประวัติและลักษณะการประพันธ์ของนวนิยายนั้น
3. สัมภาษณ์นักประพันธ์อาวุโส และผู้อยู่ในวงวรรณกรรมบางท่าน

ความจำกัดของการวิจัย

เนื่องจากการวิจัยเรื่องนี้ยังไม่มีผู้ใคร่ทำมาก่อน ผู้วิจัยจึงต้องประสบกับปัญหาหลายประการ ได้แก่การมีตำราอันจะใช้เป็นแนวทางในการค้นคว้าไม่เพียงพอ และขาดแคลนแหล่งข้อมูลที่สำคัญ คือตัวผู้ประพันธ์นวนิยายในยุคแรก ๆ ทั้งนี้เพราะส่วนใหญ่เสียชีวิตไปแล้ว ผลงานของท่านซึ่งประพันธ์ไว้เป็นเวลานานจึงสูญหายไป แม้แต่นักประพันธ์อาวุโสบางท่านซึ่งยังมีชีวิตอยู่ก็ไม่มีบทประพันธ์รุ่นแรก ๆ ของตนเองเช่นเดียวกัน ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงค้นคว้าจากหนังสือ วารสาร และหนังสือพิมพ์เก่าในหอสมุดแห่งชาติเป็นส่วนใหญ่ ประกอบกับสัมภาษณ์นักประพันธ์อาวุโสบางท่านที่ยังมีชีวิตอยู่ รายละเอียดในงานวิจัยนี้จึงเป็นการรวบรวมจากแหล่งข้อมูลที่หาได้ในปัจจุบัน

ผลที่จะได้รับจากการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้จะอำนวยประโยชน์ดังต่อไปนี้

1. สำหรับบุคคลทั่วไป จะได้รับความรู้เรื่องประวัติและวิวัฒนาการของนวนิยายไทยตั้งแต่เริ่มแรกจนถึง พ.ศ. 2475 ตลอดจนเรื่องเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการประพันธ์นวนิยายไทยในสมัยนั้น
2. สำหรับบรรณารักษ์ นอกจากจะได้รับความรู้เรื่องความเป็นมาของนวนิยายไทยดังกล่าวแล้วในข้อ 1 ยังได้ประโยชน์จากหลักเกณฑ์และแบบแผนการประเมินคุณค่านวนิยายในบทที่ 5 ในการคัดเลือกหนังสือเข้าห้องสมุด
3. ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยนี้ย่อมเป็นประโยชน์แก่การสอนวิชาประวัติวรรณกรรมไทยและวิชาการเลือกหนังสือและอุปกรณ์ของห้องสมุด ซึ่งต้องเกี่ยวข้องกับวรรณกรรมประเภทนวนิยาย

คำจำกัดความ

วรรณกรรม เป็นศัพท์ซึ่งกำหนดขึ้นใช้ให้ตรงกับภาษาอังกฤษว่า literary work หรือ general literature มาจากคำ วรรณ แปลว่าหนังสือ⁴ และ กรรม แปลว่าการกระทำ⁵ เมื่อแปลรวมความจึงหมายถึงการกระทำที่เกี่ยวข้องกับหนังสือ ซึ่งมีความหมายกว้างมาก หมายถึงงานเขียนทุกชนิดซึ่งไม่จำกัดว่าจะมีคุณสมบัติครบถ้วนตามลักษณะวรรณคดีหรือไม่

วรรณกรรมเป็นคำที่บางคนใช้เพียงจากคำ "วรรณคดี" เพราะเห็นว่า หนังสือที่เป็นวรรณคดีจะต้องได้รับยกย่องอย่างเป็นทางการจากกลุ่มบุคคลที่มีหน้าที่ตัดสินยกย่องหนังสือ เช่นจาก วรรณคดีสโมสร

⁴พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493 (พิมพ์ครั้งที่ 2 (พระนคร: ราชบัณฑิตยสถาน, 2498), หน้า 829.

⁵เรื่องเดียวกัน, หน้า 222.

วรรณกรรมหมายถึงงานเขียนในรูปบทกวีนิพนธ์ ร้อยกรองและข้อเขียนทั้งหมดที่ใช้ภาษาร้อยแก้ว ได้แก่ บทความสารคดี นวนิยาย เรื่องสั้น เรียงความ บทละคร บทภาพยนตร์ บทโทรทัศน์ ตลอดจนคอลัมน์ต่าง ๆ ในหนังสือพิมพ์⁶

กวีนิพนธ์ (Poetry) หรือร้อยกรอง หมายถึงข้อเขียนที่มีการจำกัดจำนวนคำหรือพยางค์ จำกัดความยาว มีการกำหนดเสียงสูงต่ำ กำหนดเสียงสั้นยาว หนักเบา กำหนดสัมผัสและกำหนดจังหวะไว้อย่างแน่นอน?

ร้อยแก้ว (Prose) หมายถึงข้อเขียนที่เรียบเรียงถ้อยคำโดยไม่มีกฎเกณฑ์ ทำนองเดียวกับคำพูดสามัญ⁸

บันเทิงคดี (Fiction) หรือเรื่องสมมุติ หมายถึงเรื่องที่เกิดแต่งขึ้นโดยผู้แต่งเจตนาให้ความเพลิดเพลินแก่ผู้อ่านเป็นประการแรก ความรู้เป็นสิ่งสำคัญรองลงมา วรรณกรรมประเภทนี้ในภาษาไทยแต่เดิมเรียกรื่องอ่านเล่น⁹ แบบแผนต่าง ๆ ของบันเทิงคดี เช่น นวนิยาย นวนิยายสั้น เรื่องสั้น และบทละคร เป็นต้น

สารคดี (Non Fiction) หรือเรื่องจริง หมายถึงวรรณกรรมที่ผู้แต่งเจตนาให้ความรู้เป็นเบื้องต้น ความเพลิดเพลินเป็นเบื้องหลัง มีการให้เหตุผลและหลักฐานประกอบ ได้แก่ เอกสาร หรือหนังสือทางวิชาการโดยตรง และกึ่งวิชาการ¹⁰

⁶ลิตธา พินิจกุล, นิตยา กาญจนวรรณ, สาลี ศรีเพ็ญ และ ประทีป วานิชทินกร, ความรู้ทั่วไปทางวรรณกรรมไทย (กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2515), หน้า 35.

⁷เรื่องเดียวกัน, หน้า 7.

⁸ม.ล. บุญเหลือ เทพยสุวรรณ, "หัวใจของวรรณคดีไทย" วรรณไวทยาการ: วรรณคดี (พระนคร: ไทยวัฒนาพานิช, 2514), หน้า 55.

⁹เจื้อ สตะเวทิน, คำบรรยายวิชาภาษาไทยชั้นสูงของชุมนุมภาษาไทยคุรุสภา (พระนคร: คุรุสภา, 2510), หน้า 67.

¹⁰ม.ล. บุญเหลือ เทพยสุวรรณ, เรื่องเดิม, หน้า 56.

บัลลาด (Ballad) หมายถึงโคลงที่มีเนื้อความเป็นเรื่องหรือเป็นบรรยายโวหาร มีขนาดสั้น ชับร้องได้ เนื้อเรื่องมักก่อให้เกิดความเสียดอารมณ์ อาจเกี่ยวกับศาสนา การเมือง ความรัก อิศวิณ เรื่องตลก หรือเรื่องเศร้า ¹¹

นิยายกลอน (Romance) คือนิยายที่ไ้มีการแต่งขึ้นในสมัยกลาง เป็นภาษาโรมานซ์ ซึ่งได้แก่ภาษาที่แตกมาจากลาติน เช่น ภาษาฝรั่งเศส อิตาลี สเปน มีเนื้อเรื่องเกี่ยวกับพฤติกรรมและขนบธรรมเนียมของอิตาลี มีเหตุการณ์เกี่ยวกับความรัก การผจญภัยและการรบ กังที่ เกิดขึ้นในสมัยกลางในยุโรป ¹² ตัวละครในนิยายกลอนมีความเป็นอยู่อย่างละเมียดละไม และเป็นผู้ที่มุดมคติสูงส่งจนลึกลับต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับชีวิตมนุษย์ธรรมดาเสียสิ้น นอกจากนี้ยังมีการแบ่งชั้นวรรณะในสังคมอย่างเคร่งครัด ¹³ ในสมัยหลังนิยายเรื่องใดก็ตามที่มีลักษณะเช่นนี้ ไม่ว่าจะแต่งเป็นภาษาใดก็จัดเป็นประเภทหนึ่งสิ้น เช่น เรื่อง Tristram and Iseult ของฝรั่งเศส และเรื่อง The Knight's Tale ของอังกฤษ เป็นต้น

มหากาพย์ (Epic) หมายถึงนิยายที่มีอายุเก่าแก่มาก บรรยายพฤติกรรมและเหตุการณ์ในสมัยที่มนุษย์ยังไม่มีอารยธรรมวิจิตรพิสดาร ตัวละครในมหากาพย์ใกล้เคียงธรรมชาติมาก มีความเป็นอยู่อย่างง่าย ๆ เป็นคนชนิดหนักเอาเบาสูไม่หวั่นหยง พุกและทำอย่างตรงไปตรงมา อาจมีความรู้สึกรุนแรงและมีมารยาทหยามกระด้าง แต่ความเป็นอยู่และนิสัยใจอกก็มีเหตุผล และไม่มีการแบ่งชั้นวรรณะทางสังคม ตัวอย่าง ได้แก่มหากาพย์ Illiad และ Odyssey ของกรีกโบราณ มหากาพย์ Ramayana และ Mahapharata ของอินเดีย และมหากาพย์ Beowulf ของอังกฤษ เป็นต้น ¹⁴

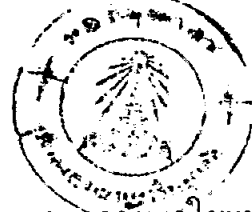
ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹¹ Louis Pound, "Ballad," Dictionary of World Literary Terms (Boston: The Writer Inc., 1970), p. 25.

¹² Ibid., p. 279.

¹³ Ibid.

¹⁴ Ibid., p. 100.

นิทานพื้นบ้าน (Folklore) หมายถึงเรื่องซึ่งเป็นมรดกตกทอดกันมาในหมูชน
กลุ่มใดกลุ่มหนึ่งโดยไม่ปรากฏผู้แต่งที่แน่นอน ในชั้นแรกเริ่มขึ้นโดยคนหนึ่งคิดเรื่องขึ้นแล้ว
เล่าให้ผู้อื่นฟัง ต่อจากนั้นจึงมีการเลาถ่ายทอดกันฟังโดยมีการดัดแปลงหรือเพิ่มเติมราย
ละเอียดบางอย่างจนอาจทำให้นิทานพื้นบ้านเรื่องเดียวกันมีเกร็ดต่าง ๆ กันได้¹⁵ ลักษณะ
สำคัญของนิทานพื้นบ้านอย่างหนึ่งคือ ต้องเป็นเรื่องที่เป็นที่รู้จักแพร่หลายจนกลายเป็นส่วนหนึ่ง
ของวัฒนธรรมของชุมชนนั้น ทั้งในหมู่ผู้ไม่รู้นั่งสือและผู้ที่ย่านออกเขียนได้ ตัวอย่างเช่น
เรื่องเกี่ยวกับสัจวาจา หรือเทพเจ้า เรื่อง Snow White เรื่อง Jack the Giant
Killer เรื่อง Ugly Duckling และ นิทานอีสป¹⁶ เป็นต้น

ตำนาน (Legend) หมายถึงเรื่องเล่าซึ่งไม่ปรากฏผู้แต่ง แต่ถือว่าเป็นเรื่องที่มี
เค้าความจริงและกลมกลืนกับขนบธรรมเนียมประเพณีของท้องถิ่น เนื้อเรื่องอาจเกี่ยวกับ
บุคคล สถานที่ หรือเหตุการณ์¹⁷ ซึ่งอาจได้เค้าโครงจากประวัติศาสตร์

เรื่องสั้นสั้น (Short Short Story) วรรณกรรมประเภทนี้เดิมเรียกว่า
storiette เป็นมันเทิงค็หรือยแก้วซึ่งมีขนาดความยาวตั้งแต่ 800 ถึง 2,000 คำ มีลักษณะ
เป็นบทเจรจาเป็นตอน ๆ เกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่เป็นเชิงนาฏกรรม คือ แสดงความ
เคลื่อนไหวมากกว่าความคิด เนื้อเรื่องอาจเป็นทำนองชั้น เศร้า หรือเสียดอารมณ์ อาจ
เป็นเรื่องเกี่ยวกับตัวละครตัวหนึ่งหรือพฤติกรรมอย่างหนึ่ง มักจบอย่างฉิวไวปลิกความคาด
หมาย หรือจบอย่างทวน ๆ¹⁸

¹⁵David H. Dickinson, Introduction to Literature in English for Thai Students (Bangkok: Ministry of Education, 1958), p. 62.

¹⁶Joseph Shipley (ed), Dictionary of World Literary Terms (Boston: The Writer Inc., 1970), p. 124.

¹⁷Maria Leach (ed), Funk & Wagnalls Standard Dictionary of Folklore and Mythology and Legend (New York: Funk & Wagnalls, 1950), p. 612.

¹⁸Margaret Widdemer, Basic Principles of Fiction Writing (Boston: The Writer Inc., 1953), p. 34.

เรื่องสั้น (Short Story) ตามปกติหมายถึงเรื่องเล่าสั้น ๆ ในสมัยโบราณได้แก่นิทานนิยาย เช่น นิทานชาดก นิทานอีสป นิทานอาหรับราตรี เป็นต้น เรื่องเล่าสั้น ๆ ในสมัยกลางได้แก่ The Canterbury Tales ของ Chaucer เป็นต้น เรื่องสั้นนี้เป็นรูปแบบของนวนิยายในยุคต้น ๆ ต่อมาจึงมีการเปลี่ยนแปลงและวางหลักการเป็นอีกลักษณะหนึ่ง ซึ่งได้แก่เรื่องสั้นสมัยใหม่ซึ่งเริ่มขึ้นโดย Edgar Allan Poe¹⁹ นักประพันธ์เรื่องสั้นชั้นนำชาวอเมริกัน เขาได้อธิบายลักษณะของเรื่องสั้นสมัยใหม่ว่า "เรื่องสั้นคือ เรื่องเล่า ซึ่งทุกส่วนของเรื่องมีความสำคัญเท่ากันหมด จะขาดตอนใดตอนหนึ่งไปไม่ได้เลย นอกจากนี้อารมณ์ในเรื่อง ตัวละคร โครงเรื่อง และฉากต้องกลมกลืนกันอย่างดีด้วย"²⁰

สำหรับความยาวของเรื่องสั้นกำหนดไว้ว่ามีขนาดตั้งแต่ 1,000 ถึง 10,000 คำ หรือเป็นเรื่องที่สามารถจะจบในเวลาตั้งแต่ 5 ถึง 40 นาที²¹

นวนิยายสั้น (Novellette หรือ Long Short Story) หรือเรื่องสั้นขนาดยาว เป็นมันเฑิงคดีที่มีลักษณะทั้งเรื่องสั้นและนวนิยาย คือเป็นเรื่องที่มีจุดหมายเพียงอย่างเดียวเหมือนเรื่องสั้น แต่มีรายละเอียดมากกว่า แต่ไม่มากเท่านวนิยาย มีขนาดความยาวตั้งแต่ 20,000 ถึง 30,000 หรือ 35,000 คำ²²

¹⁹ ลีทชา พินิจภาวถล และ คนอื่น ๆ, เรื่องเดิม, หน้า 20.

²⁰ Homer A. Watt and William W.A., Dictionary of English Literature (rev. ed.; New York: Barnes & Noble, 1964), p. 35.

²¹ เปลื้อง ฃ นคร, เรื่องเดิม, หน้า 71.

²² Widdemer, op. cit., p. 35.